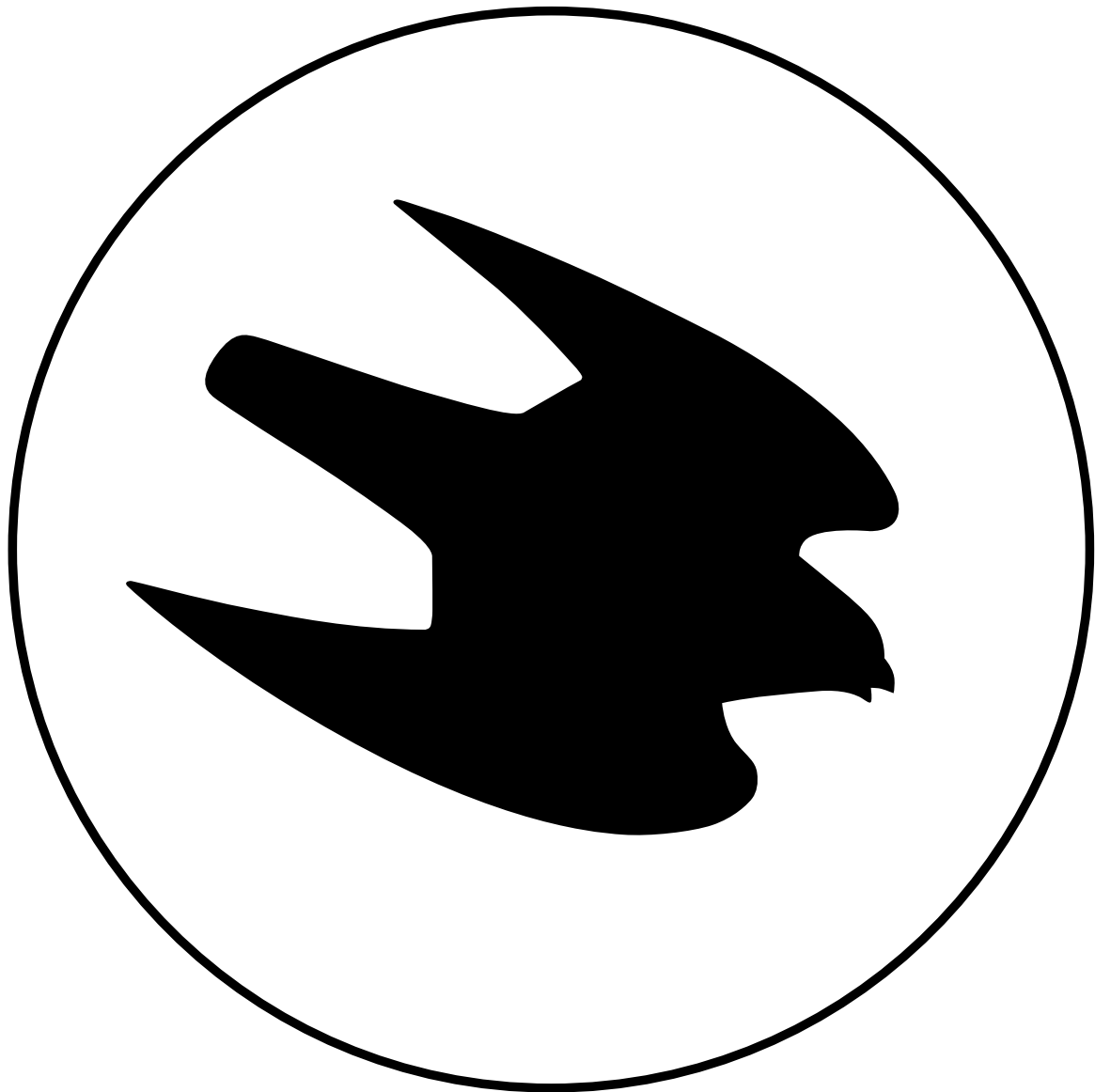

Naturskyddsföreningen | Bra Miljöval

Livsmedelsbutik

Kriterier 2019:2

Bra Miljöval

Bra Miljöval

Naturskyddsföreningens miljömärkning

Naturskyddsföreningen är en partipolitiskt och religiöst obunden ideell förening utan vinstintressen. Omsorgen om miljön och människors hälsa är vår drivkraft. Vi har bidragit till att säl, havsörn och pilgrimsfalk inte längre är utrotningshotade i Sverige. Vi värnar om den biologiska mångfalden och arbetar för att stoppa klimatförändringar, försurning, övergödning, spridningen av skadliga kemikalier och mycket annat.

Men det räcker inte att skydda naturen i reservat eller stoppa enskilda förorenare. Den totala miljöbelastningen måste minska. Företag som miljöanpassar sin produktion och sina produkter är mycket viktiga i det arbetet.

Bra Miljöval är Naturskyddsföreningens eget miljömärke och ett av våra verktyg för att driva utvecklingen mot ett hållbart samhälle. Bra Miljöval ställer höga miljökrav på de produkter och tjänster som får märkas.

Bra Miljöval är en så kallad typ I-märkning. Det vill säga en tredjepartsmärkning som är oberoende i förhållande till inblandade parter. Bra Miljöval är medlem i GEN (Global Ecolabelling Network) som är ett internationellt nätverk av miljömärkarorganisationer. För att säkerställa att Bra Miljöval uppfyller kraven på ett kvalitetssäkrat system har miljömärkningen granskats enligt GENICES (Global Ecolabelling Network's Internationally Coordinated Ecolabelling System).

Tack vare Bra Miljöval har hundratals produkter gjorts om och miljöanpassats. Märkningen har lett till konkreta resultat. Till exempel har Bra Miljöval bidragit till att fosfater fasats ut och förbjudits i tvättmedel inom EU. Bra Miljöval Livsmedelsbutik drev fram de första miljömärkta, ej kvicksilverbaserade, knappcells batterierna och fick producenter av självspelande vykort att byta till sådana för hela svenska marknaden. Märkningen uppmuntrar också till minskad nykonsumtion t.ex. genom att märka Second handkläder och kläder som är redesignade.

Ett annat exempel är att el märkt med Bra Miljöval har ställt krav på vattenflödet genom vattenkraftverk och därmed gynnat växter och djur i älvsträckorna. Märkningen bidrar också till att det utförs åtgärder för energieffektivisering och för att bygga omlöp för fisk runt vattenkraftverk. Bra Miljöval hjälper också konsumenter att välja de transportslag som har lägst miljöpåverkan. I kriterierna för försäkringar ställer Bra Miljöval bland annat miljökrav på licenstagarnas kapitalförvaltning.

I konsumenternas ögon är märkningen Bra Miljöval en trovärdig signal. För licenstagaren ger märkningen konkurrensfördelar.

Bra Miljöval

Läs mer om Bra Miljöval och ladda ner kriterier på www.bramiljoval.se

Information in English, see www.bramiljoval.se

På Grön Guide kan man få andra miljötips www.naturskyddsforeningen.se/gron-guide

För ytterligare information kontakta Naturskyddsföreningen, Första Långgatan 28 B, 413 27 Göteborg,

e-post: gbg@naturskyddsforeningen.se

Innehåll

Förord	4
Syfte	4
Kriteriernas omfattning	5
1 Information till kund	6
2 Utbud av livsmedel	7
3 Utbud av övriga produkter	11
4 Butiken avstår ifrån att sälja varor som medför stor negativ miljöpåverkan	14
5 Organisation	16
6 Städning och förbrukningsvaror	16
7 Energi	17
8 Transport	18
9 Avfall	20
Bilaga 1: Märkningsguide	22

1. Information till kund

1.1 Information om Bra Miljöval i butik

Märket Bra Miljöval sitter väl synligt vid entrén till butiken. För webbutik syns märkningen tydligt på butikens ingångssida. I butiken/webbutiken framgår det vad märkningen innebär.

Där inget annat anges så avses med butik både fysiska och webbaserade butiker.

1.2 Information i reklamblad och annonsering

1.2.1 Om enskild butik är märkt med Bra Miljöval så synliggör butiken att den är märkt med Bra Miljöval i den reklam och annonsering som butiken har rådighet över.

1.2.2 Om alla butiker i en kedja är märkta med Bra Miljöval och ger ut ett reklamblad, eller motsvarande digitalt utskick, ska det där framgå att butikerna är märkta med Bra Miljöval.

1.3 Ekologiska och miljömärkta varor är tydligt skyltade

Skytningen ska tydligt synliggöra vilka varor i en fysisk eller digital butikshylla som är ekologiska och miljömärkta.

Som ekologiskt räknas EU-ekologiskt och KRAV. Som miljömärkt räknas Bra Miljöval, Svanen, EU Ecolabel, GOTS och MSC.

För webbutik gäller att märkningen för ekologiska och miljömärkta varor är tydlig även vid hemleverans.

Motivering till kraven

[1.3] EU-ekologiskt, KRAV, Bra Miljöval, Svanen, EU Ecolabel, GOTS och MSC är märkningar med högt ställda miljökrav av en oberoende part, så kallade tredjepartsmärkningar. Se bilaga 1: Märkningsguiden.

2. Utbud av livsmedel

2.1 Utbud och försäljning av ekologiska livsmedel

2.1.1 Butik med försäljningsandel

av ekologiska livsmedel över 5%:

ska över en treårsperiod öka sin försäljningsandel i jämförelse med den totala omsättningen för livsmedel. Butiken upprättar årligen en handlingsplan med åtgärdslista (till exempel: kampanjer, event, provsmakningar, och gavelexponeringar), samt redovisar den ekologiska försäljningsandelen.

2.1.2 Butik med försäljningsandel

av ekologiska livsmedel under 5%:

ska över en treårsperiod öka sin försäljningsandel i jämförelse med den totala omsättningen för livsmedel. Butiken upprättar årligen en handlingsplan med åtgärdslista (till exempel: kampanjer, event, provsmakningar och gavelexponeringar), samt redovisar den ekologiska försäljningsandelen. Butiken ska även leva upp till sortimentskraven i tabell 1, 2 och 3.

Med ekologiska livsmedel avses EU-ekologiskt- och KRAV certifierade produkter. Den ekologiska försäljningsandelen kan räknas som ett snitt av alla Bra Miljöval-märkta butiker i en kedja.

Tabell 1. Minimiutbud av ekologiska livsmedel

Kategori	Totalt antal ekologiska artiklar varav KRAV	
1. Mejeri Minst en produkt ur varje kategori ska erbjudas: mjölk, gräddfil, gräddde, smör, ägg, crème fraiche, yoghurt, fil, hård- och dessertost och glass.	22	17
2. Kött Minst en produkt ur varje kategori ska erbjudas: pålägg, chark, biffar och korv. Kött från tre djurslag till exempel nöt, fläsk, lamm och fågel (fryst eller färskt).	11	4
3. Frukt och grönt Minst en produkt ur varje kategori ska erbjudas: bananer och ytterligare tre sorters frukt, kryddor/örter, potatis, lök, morot, tomat, gurka, kål, svamp, bladgrönsaker, frysta grönsaker, fryst frukt och frysta bär.	20	8
4. Torrvaror Minst en produkt ur varje kategori ska erbjudas: frukostflingor/müsli, socker, sirap, honung, nötter, torkad frukt, kryddor, choklad, godis, snacks, mjöl, ris, pasta, baljväxter och tre olika typer av gryn (till exempel havregryn, matvete, bulgur, quinoa).	47	6
5. Bröd Minst en produkt ur varje kategori ska erbjudas: mjukt bröd, hårt bröd, kex, kakor och ströbröd.	10	2
6. Konserver och drycker Minst en produkt ur varje kategori ska erbjudas: krossad tomat, tomatpuré, baljväxter, kokosmjölk, majs, rödbetor, gurka, oliver, sylt eller marmelad, tre typer av matolja (tex olivolja, rapsolja eller liknande), buljong, soja, ketchup, vinäger, öl, juice (drickfärdig och koncentrat), saft, växtbaserad dryck, kaffe, te och kakao.	30	4
7. Barnmat Minst en produkt ur varje kategori ska erbjudas: gröt, välling, huvudrätt, mellanmål, dryck och snacks eller kex.	14	4
8. Färdigrätter Till exempel: huvudrätter, soppor, gröt och pannkakor.	4	2
Summa	158	47

Tabell 2. Utbud av miljömärkt fisk- och skaldjursprodukter

Kategori	Antal artiklar
1. Fisk- och skaldjursprodukter	8 MSC- eller KRAV-märkta
2. Processade fisk- och skaldjursprodukter Till exempel: panerad fisk, fiskpinnar, fiskgratäng, inlagd sill och kaviar.	6 (varav minst 3 KRAV-märkta)

Tabell 3. Utbud av Fairtrade-märkta produkter

Kategori	Antal artiklar
1. Fairtrade-märkta produkter	23

2.4 Förbutik och kaffeautomat

2.4.1 Om butiken erbjuder kaffe, te eller drycker i förbutik gäller:

- Kaffe är ekologiskt och märkt med Fairtrade
- Te är ekologiskt och märkt med Fairtrade
- Mjök är KRAV-märkt
- Socker är ekologiskt och/eller märkt med Fairtrade
- En av de kylda dryckerna är ekologisk

Erbjuder butiken någon av dessa genom automat gäller kravet även där.

2.4.2 Erbjuder förbutiken färdigmat erbjuds även ett vegetariskt alternativ.

Färdigmat kan exempelvis vara korv med bröd, pizza och baguetter.

Motivering till kraven

[2.1] Ekologiskt jordbruk har kommit långt på vägen mot ett hållbart jordbruk. Ekologiskt jordbruk tillåter inte användning av konstgödsel och kemiska bekämpningsmedel. Genmodifierade grödor är inte heller tillåtna.

[Tabell 1] I jämförelse med EUs minimiregler för ekologisk produktion, den EU-ekologiska märkningen, så har KRAV mer långtgående regler för till exempel djuromsorg. KRAV-märkta grisar får gå ute och böka i jorden medan EU-ekologiskt tillåter utvistelse på betongplatta.

KRAV ställer också krav på förnybar el i livsmedelsproduktionen och har regler kring förpackningar där PVC eller andra klorbaserade plaster inte är tillåtna.

[Tabell 2] Både KRAV och Marine Stewardship Council (MSC) kontrollerar att fisken kommer från livskraftiga bestånd och krav ställs på redskapen för att minska skadorna på den marina miljön. KRAV har dessutom regler för fiskebåten, till exempel bränsleförbrukning.

I en processad KRAV-märkt produkt bedöms hela produkten efter KRAV:s regler (minst 95 viktprocent KRAV-certifierade ingredienser.)

[Tabell 3] Fairtrade är den enda etiska märkning som ställer krav på att odlare får ett minimipris för sina produkter.

[2.2] Grönt ljus i Fiskguiden visar att fisk och skaldjur är från hållbara bestånd där bra metoder har använts vid fiske och odling. Hänsyn har också visats till ekosystemen.

[2.3] Målet med kraven är att fler ska byta ut animaliskt protein mot vegetariskt protein och därmed minska klimatpåverkan från sin kosthållning.

3. Utbud av övriga produkter

3.1 Rengöring

3.1.1 Butiken erbjuder endast miljömärkt:

- Maskindiskmedel
- Toalettreningsmedel
- Tvättmedel
- Fläckborttagningsmedel för kläder
- Blekmedel för textil och kläder

Bra Miljöval, Svanen, EU Ecolabel och GOTS är godkända miljömärkningar.

Kraven på miljömärkta produkter gäller enbart då butiken saluför produkter utan miljömärkning av samma sort.

3.1.2 Butiken erbjuder minst ett miljömärkt alternativ per omärkt produkt i följande kategorier:

- Handdiskmedel
- All- och grovreningsmedel

Max fjorton omärkta produkter får förekomma i kategorierna. Rengöringsprodukter som innehåller natriumhypoklorit räknas som två omärkta produkter.

Erbjuds ett omärkt handdiskmedel ska också ett miljömärkt handdiskmedel erbjudas, två omärkta - två märkta och så vidare.

Till all- och grovreningsmedel räknas produkter med ett brett användningsområde, som bad- och köksrengöring, produkter som används mot kalk, fett eller mögel, skurcreme/-pulver, servetter, mousser, sprayer och desinfektionsprodukter. Till all- och grovrening räknas inte produkter med mycket specifikt användningsområde som till exempel fönsterputs, ugnrensning, propplösare eller silverputs. Kontakta handläggare på Bra Miljöval vid frågor. Bedömningen görs på grundval av produktens huvudsakliga användningsområde.

3.1.3 Butiken har inga kampanjer eller andra säljfrämjande aktiviteter på handdiskmedel och all- och grovreningsmedel utan miljömärkning.

3.1.4 För kedja där alla butiker är märkta med Bra Miljöval gäller: enskild butik i kedja har möjlighet att avgöra om de vill sälja varor som innehåller natriumhypoklorit.

3.1.5 Butiken erbjuder miljömärkt:

- Skölj/mjukmedel
- Spolglans
- Fönsterputs

3.2 Kosmetika och hygien

3.2.1 Butiken erbjuder miljömärkt:

- Tre schampo
- Två artiklar hudkräm/lotion
- Butiker med fler än 3000 artiklar erbjuder sex handtvål
- Butiker med färre än 3000 artiklar erbjuder tre handtvål
- Duschkräm/duschtvål
- Fast tvål
- Balsam
- Deodorant
- Tandkräm
- Solkräm
- Bindor
- Tamponger
- Bomull eller bomullspads
- Bomullspinnar

Som alternativ till bindor eller tamponger kan menskopp säljas.

3.3 Babyprodukter (målgrupp ca 0-3 år)

3.3.1 50 % av blöjorna är miljömärkta

3.3.2 Butiken erbjuder endast miljömärkta:

- Våtservetter/tvättservetter
- Torra tvättlappar i papper

3.3.3 Minst 50 % av produkterna under respektive punkter är miljömärkta:

- Tvål (exempelvis flytande tvål, duschkräm, bubbelbad/badskum)
- Schampo (exempelvis schampo+balsam, schampo+tvål)
- Balsam
- Babyolja

3.3.4 Information till kund:

Om butiken erbjuder icke-miljömärkta babyprodukter ska en informationsskylt finnas väl synlig vid produkterna, skylten uppmanar till att använda oparfymerade produkter till små barn.

Till babyprodukter räknas produkter som riktar sig till eller är särskilt avsedda för barn under tre år.

Förslag på skylt finns att hämta på naturskyddsforeningen.se/bra-miljoval/butiker

3.4 Barnprodukter (målgrupp ca 3-12 år)

Butiken erbjuder följande miljömärkta produkter:

- Två tvål (exempelvis flytande tvål, duschkräm, bubbelbad/badskum)
- Två schampo (exempelvis schampo+balsam, schampo+tvål)
- Balsam
- Tankdräm för barn
- Solkräm för baby/barn

Till barnprodukter räknas produkter som riktar sig till eller är särskilt avsedda för barn under 12 år. Produkten kan antingen uttryckligen vara en barnprodukt eller genom exempelvis bilder på förpackningen rikta sig till barn.

3.5 Papper

3.5.1 Butiken erbjuder endast miljömärkt:

- Toalettpapper
- Hushållspapper
- Pappersnäsdukar

Näsdukar i bordsförpackning är undantagna.

3.5.2 50 % av servetterna är miljömärkta

3.6 Övriga produkter

3.6.1 Butiken erbjuder miljömärkt:

- Växtnäring, KRAV-märkt
- Blomjord, KRAV-märkt
- Bakplåtspapper
- Bull-/muffinsformar
- Leksak
- Värmeljus
- Impregnering för skor
- Impregnering för kläder/textilier
- Tändprodukt (till exempel tändvätska, tändpapper och tändkuber. Tändstickor och tändare är undantagna)

3.6.2 Butiken erbjuder enbart miljömärkt grillkol och grillbriketter

3.6.3 50 % av de långa ljusen är miljömärkta.

Med långa ljus menas ljus av typen kronljus, antikljus och hushållsljus

3.6.4 Om butiken erbjuder stekpannor och bakformar för flergångsbruk (till exempel brödformar, sockerkaksform och muffinstråg) med beläggning av organiska fluorföreningar ska också minst 50 % av produkterna vara i material som inte innehåller organiska fluorföreningar. Butiken ska eftersträva ett utbud där produkter med samma funktion utan organiska fluorföreningar erbjuds.

3.6.5 Om butiken erbjuder rosor från Afrika och Latinamerika så ska dessa vara märkta med Fairtrade. Rosor i en bukett med blandade blommor omfattas inte av kravet.

Motivering till kraven

[3] Miljömärkta varor har kontrollerats så att de lever upp till högt ställda krav på miljö och hälsa.

[3.1.2] Produkt med natriumhypoklorit räknas som två produkter då vi bedömer att dessa är mer problematiska än övriga icke miljömärkta rengöringsmedel. När produkter som innehåller natriumhypoklorit släpps ut i naturen finns stor risk att klororganiska föreningar bildas. Många av dessa är mycket giftiga.

[3.2.1] I tvålar, deodoranter och hårprodukter utan miljömärkning är det vanligt med hormonstörande och allergiframkallande ämnen.

[3.3] Små barn är särskilt känsliga för kemikalieexponering. Parfymerade produkter innehåller vanligen en lång rad doftämnen varav många är eller misstänks vara allergiframkallande.

[3.3.4] Barn är en särskilt känslig målgrupp och att välja parfymfritt reducerar risken att komma i kontakt med ämnen som kan vara allergena.

[3.6.2] En stor del av den grillkol som säljs produceras illegalt under mycket dåliga förhållanden för både människor och miljö. Miljömärkt grillkol uppfyller både miljökrav och grundläggande sociala krav, och följs upp med kontroller varje år.

[3.6.4] Många organiska fluorföreningar är extremt svårnedbrytbara. De misstänks kunna orsaka negativa miljö- och hälsoeffekter.

[3.6.5] I Afrika och Latinamerika är odling av rosor vanligt förekommande. Att välja Fairtrade märkta rosor gör stor skillnad för arbetsförhållandena på odlingarna.

4. Butiken avstår ifrån att sälja varor som medför stor negativ miljöpåverkan

4.1 Hav

Butiken erbjuder *inte* odlade jätteräkor från följande arter:

- *Penaeus*
- *Metapenaeus*
- *Macrobachium*
- *Litopenaeus vannamei*

Jätteräkor kan exempelvis kallas scampi, tigerräka eller gambas.

Dessa arter *får* säljas:

- *Nephrops Norvegicus*: havskräfta
- *Pandalus Borealis*: ishavsräka
- Jätteräkor odlade i slutna landbaserade recirkulerande system
- MSC-märkta vildfångade stora räkor

4.2 Skog

Butiken erbjuder inte varor av tropiskt trä. FSC-märkta varor är undantagna och får säljas.

Till tropiskt trä räknas till exempel: akacia, balau, cho chi, cho xot, chowood, eukalptus, gmelina, greenheart, hevea, jarra, kamerere, kamerere grandis, keruing, mahogany, merau, shorea, tajibo, teak, yellow balau, xoan dau. Exempel på produkter som kan vara tillverkade av tropiskt trä: skärbräda, salladsbestick, grytunderlägg och trädgårdsmöbler.

4.3 Miljögifter

4.3.1 Kosmetiska produkter, information till kund:

- Butiken har en väl synlig informationsskylt vid hårfärgen som anger att man inte bör färga håret om man är gravid, ammande eller under 16 år.

4.3.2 Innehåll i varor och produkter, butiken erbjuder inte följande (förpackningar undantaget):

Förslag på skylt finns att hämta på naturskyddsforeningen.se/bra-miljoval/butiker

4.3.2.1 Varor som innehåller bisfenol A (BPA), bisfenol F (BPF) och bisfenol S (BPS) som:

- riktar sig till barn (exempelvis nappflaskor, matskålar och leksaker) eller
- kommer i direkt kontakt med mat (exempelvis matlådor, köksredskap, engångsbestick och -glas)

Kravet gäller även då bisfenol A (BPA), bisfenol F (BPF) och bisfenol S (BPS) förekommer som föroreningar i varan i halter över 0,1 viktprocent. Guide till miljögiftskraven finns att ladda ned på naturskyddsforeningen.se/bra-miljoval/butiker

4.3.2.2 Kosmetiska produkter som innehåller organiska fluor-föreningar (exempelvis smink, hudkräm, raklödder och -gel).

Se Läke-medelsverkets definition av kosmetiska produkter.

4.3.2.3 Varor som innehåller PVC

Med undantag för:

- 10 olika strandleksaker, butiker som erbjuder strandleksaker som innehåller PVC ska även sälja miljömärkta strandleksaker
- reflexer (inklusive reflexvästar)
- produkter med sladd

Exempel på plast som innehåller klor: Polyvinylklorid (PVC) och Polyvinylidenklorid (PVDC).
Exempel på plast utan klor: Polyeten (PE).

4.3.3 Innehåll i livsmedelsförpackningar:

4.3.3.1 Butiken erbjuder inte micropopcornsförpackningar som innehåller avsiktligt tillsatta organiska fluorföreningar.

4.3.3.2 Vid paketering av livsmedel för försäljning och egen förvaring används inte sträckfilm av klorbaserad plast. Gäller exempelvis paketering av ost, kött och frukt.

Kravet gäller då organiska fluorföreningar förekommer som föreningar i halter över 0,1 viktprocent.

4.3.4 Tändvätska:

- Butiken har en skylt där det framgår att tändvätska kan vara skadligt för miljö och hälsa
- Butiken har inte kampanjer på tändvätska av fossil råvara

Förslag på skylt finns att hämta på naturskyddsforeningen.se/bra-miljoval/butik

Motivering till kraven

[4.1] Produktion av jätteräkor ger allvarliga miljökonsekvenser i tropikerna i form av skövade mangroveskogar, förstörd jordbruksmark och utfiskning. Odlingarna utarmar också ekosystemen som leder till stora sociala problem för lokalbefolkningen.

[4.2] De tropiska träsorterna som är listade är vanligt förekommande plantageträslag. Det är viktigt med certifiering då plantager kan medföra en rad problem, bland annat att naturskog skövlas.

[4.3.1] Hårfärg innehåller stora mängder kemikalier som tränger in i hårbotten. Många ämnen i hårfärg är skadliga för miljön och mycket allergiframkallande. Mycket av färgerna bryts inte ner i reningsverken och fortsätter ut i naturen, där vissa är akut giftiga för vattenlevande organismer.

[4.3.2.3] PVC, Polyvinylklorid, är en plast som innehåller klor. Såväl tillverkning som förbränning av PVC kan bland annat ge upphov till ytterst giftiga och långlivade klororganiska föreningar. PVC innehåller ofta olika ftalater (mjukgörare) som är hormonstörande och kan störa fortplantningen. Organiska fluorföreningar är extremt svårnedbrytbara. De misstänks kunna orsaka allvarliga miljö- och hälsoeffekter.

[4.3.4] Tändvätska tillverkas idag nästan uteslutande av fossila oljeprodukter. När tändvätska förbränns påverkar det klimatet. Varje år skadas barn som fått i sig tändvätska och det räcker med små mängder för att ett barn ska få andningssvårigheter.

5. Organisation

5.1 Miljöansvarig

Butiken har en miljöansvarig som är väl insatt i kraven för Bra Miljöval Livsmedelsbutik och ansvarar, vid sidan av butikschefen, för att kriterierna följs. Miljöansvarig ska i sin tjänst ges tid att utföra sitt uppdrag.

5.2 Personalutbildning

- Miljöansvarig ska ägna minst en arbetsdag per år till att utöka sitt kunnande på miljöområdet.
- All personal som arbetat i butik och plocklager längre än 6 månader har genomgått miljöresan.se.
- All personal i butik och plocklager erbjuds årligen minst en miljötimme för att öka sitt kunnande om miljöfrågor och arbetet med Bra Miljöval.

Miljötimmen kan vara en föreläsning på exempelvis temat: Bra Miljöval, miljö och klimat, genomgång av miljömärkningar, hur butiken minskar sin miljöpåverkan. Kontakta handläggare på Bra Miljöval för presentationsunderlag och/eller förslag på upplägg.

6. Städning och förbrukningsvaror

6.1 Städning

6.1.1 Vid städning av butik, plocklager, lager och personalutrymmen används endast miljömärkt:

- Hand- och maskindiskmedel
- Tvättmedel
- Rengöringsmedel, inklusive fönsterputs
- Rengöringsdukar och moppar

6.1.2 En lista över de rengöringsmedel, rengöringsdukar och moppar som används för städning av butiken, samt vilken miljömärkning de har, ska sitta väl synligt där städmaterial förvaras.

Med städning menas inomhusstädning, inklusive fönster och glas. De delar av golvvården där miljömärkta produkter finns att tillgå omfattas av kravet.

Medel för sanering omfattas inte, inte heller om särskilda medel krävs för att uppfylla lag- eller myndighetskrav i exempelvis chark.

Så länge miljömärkta alternativ saknas inom följande kategorier får icke miljömärkt pantmaskinsrengöring, tuggummiborttagningsmedel, bandvårdsmedel, limborttagning och ugnrensning användas.

6.2 Förbrukningsvaror och papper

6.2.1 I kök och på toaletter används endast miljömärkt:

- Tvål
- Handkräm
- Toalettpapper
- Hushållspapper och pappershanddukar

6.2.2 Servetter och muggar i förbutik och demokök är miljömärkta.

6.2.3 Utskrifter som kassakvitton, nummerlappar, prisetiketter för lös-viktvaror och liknande innehåller inte bisfenol A, bisfenol F eller bisfenol S.

Icke miljömärkta rengöringsmedel i trasiga förpackningar får inte användas vid städning av butiken.

6.3 Livsmedel i personalrum

I personalrum används livsmedel som närmar sig utgångsdatum eller har trasiga förpackningar för att minska butikens matsvinn. När sådana inte finns ska följande användas

- Kaffe som är ekologiskt och märkt med Fairtrade
- Te som är ekologiskt och märkt med Fairtrade
- Mjölksom är KRAV-märkt
- Socker som är ekologiskt och/eller märkt med Fairtrade

Provprodukter är undantagna ovanstående krav.

6.4 Livsmedel på huvudkontor

Om 75 % av butikerna i en kedja är märkta med Bra Miljöval ska kedjans huvudkontor använda:

- Kaffe som är ekologiskt och märkt med Fairtrade
- Te som är ekologiskt och märkt med Fairtrade
- Mjölksom är KRAV-märkt
- Socker som är ekologiskt och/eller märkt med Fairtrade

Provprodukter är undantagna ovanstående krav.

7. Energi

7.1 Övergripande krav

7.1.1 Redovisning av energianvändning

Butiken redovisar årligen:

- Försäljningsyta och totalyta
- Använd energi fördelat på el och värme, i kWh per år
- Öppettider

7.1.2 Elens ursprung

All el som butiken använder ska vara märkt med Bra Miljöval eller vara 100 % el från solenergi.

Om butiken inte har rådighet över sitt elavtal, för att el ingår i hyresavtalet, ska butiken kompensera detta. Den kompensatoriska åtgärden är att teckna tilläggsavtal för de mervärden som Bra Miljöval-märkt el ger, motsvarande butikens årliga elförbrukning.

Butiken väljer själva vilket elbolag/elmäklare de vill använda för inköp av Bra Miljöval el. Butiken ska erhålla kopia på kontraktet där inköpt volym el och energikälla framgår.

7.1.3 Om 75 % av butikerna i en kedja är märkta med Bra Miljöval ska kedjans huvudkontor använda el märkt med Bra Miljöval eller vara 100 % el från solenergi.

För att fråga om råd kring inköp av Bra Miljöval-märkt el kan butiken kontakta produktansvarig för Bra Miljöval El vars kontaktuppgifter finns på natureskyddsforeningen.se/bra-miljoval/el

7.1.4 Butiken har en energiansvarig som håller butikens energianvändning under uppsikt och arbetar fram en plan för energimedvetna vanor. I planen ingår rutiner för till exempel vem som släcker lampor, täcker över frysar och ansvarar för ventilationen.

Kontakta handläggare på Bra Miljöval för förslag på energimedvetna vanor.

7.1.5 Vid nyköp och utbyte av kylanläggningar väljs aggregat drivet av följande köldmedier: koldioxid, butan, propan eller ammoniak.

7.2 Energibesparing

Butiken minskar sin energianvändning per treårsperiod, baserat på butikens totalyta.

Minskningen utgår ifrån ett av följande nyckeltal:

- Total energianvändning per år
- Energianvändning per m² per år
- Energianvändning per m² per år justerad med avseende på butikens öppettider
- Energianvändning per m² justerad med avseende på årets temperatur

Vid ansökan väljer butiken vilken minskning som planeras och vilket nyckeltal butiken vill redovisa. Värdena följs upp årligen med ansökningsåret som basår. Om målet inte nås kan solelsproduktion kompensera för ej uppnådd energibesparing. Tala med handläggare på Bra Miljöval.

Energianvändning kan för butikskedjor räknas ut som ett snitt av alla Bra Miljöval-märkta butiker i kedjan. Det finns möjlighet att söka medel från Naturskyddsföreningens fond för investeringar i åtgärder som leder till minskad energianvändning.

Motivering till kraven

[7.1.1] Elenergi märkt med Bra Miljöval är el från förnybara källor, som uppfyller hårda miljökrav. Vattenkraften får till exempel inte torrlägga vattendrag, vindkraft får inte stå i känsliga naturområden och biobränsle kommer från certifierade avverkningar. All el märkt Bra Miljöval innebär också att pengar avsätts för miljö- och energieffektiviseringsåtgärder. El från solenergi tillåts som alternativ till el märkt med Bra Miljöval då solceller har liten negativ miljöpåverkan.

8. Transport

8.1 Varans transport till butiken

Information om förbud mot tomgångskörning finns vid lastkajen.

8.2 Kundens resa till och från butik

8.2.1 Obligatoriska krav:

8.2.1.1 Cykelparkering, med möjlighet att låsa fast cykeln, finns i anslutning till butikens entré.

8.2.1.2 Länk till cykelapplikation, cykelkarta eller liknande finns på butikens hemsida.

8.2.1.3 Namn på närmaste hållplats/-erna för kollektivtrafik finns på butikens hemsida.

8.2.1.4 Butiken har årligen en kampanj med rabatt, eller annan uppmuntran, till den som går, cyklar eller åker kollektivt till butiken.

8.2.2 Valbara krav:

Butiken väljer år ett som licenstagare att genomföra en av åtgärderna nedan för att uppmuntra kunden att gå, cykla eller åka kollektivt till butiken.

Butiken ska år två som licenstagare genomföra två av åtgärderna nedan. Butiken väljer antingen att addera en åtgärd till föregående års åtgärd eller väljer två nya åtgärder. Efter år två tillkommer inte fler krav på åtgärder.

8.2.2.1 Det finns gång- och cykelväg till butiksentrén och/eller butikens cykelparkering från det befintliga (kommunala eller statliga) cykel- och/eller gångvägsnätet.

8.2.2.2 Licenstagaren har inga aktiviteter som uppmuntrar till bilkörning, så som information om gratis parkering i reklamlad eller på hemsida.

8.2.2.3 I butikens entré finns information om namnet på närmaste hållplats/-er för kollektivtrafik. Om hållplats inte syns från entrén står även hur långt det är till hållplats/-erna och vägbeskrivning/pil som pekar ut riktningen.

8.2.2.4 Det finns en pumpstation för cyklar utanför butiken eller cykelpump att låna i butiken.

8.2.2.5 Butiken lånar ut dragväska eller cykelkärra för kundens hemleverans av mat.

8.2.2.6 Möjlighet att ladda elfordon (så som till exempel elmoped, elmotorcykel och elbil) finns vid bilparkeringen.

8.2.2.7 Möjlighet att ladda portabla batterier (till exempel cykelbatteri) finns i butiken (exempelvis i låsbara skåp). El som används för uppladdning av elfordon eller portabla batterier är märkt med Bra Miljöval.

8.2.2.8 Egen aktivitet kopplat till gång, cykel, kollektivtrafik eller elbil i samråd med handläggare på Bra Miljöval.

8.3 Hemleverans av mat

8.3.1 Kommunikation på fordon

Om en butik är märkt med Bra Miljöval men transporten hem till kund inte är Bra Miljöval-märkt kan butikens märkning ändå kommuniceras på fordonet. Exempelvis: Butik X är märkt med Bra Miljöval.

8.3.2 Bra Miljöval-märkt butik och transport

Om en butik vill kommunicera att både butik och transporten hem till kund är märkta med Bra Miljöval ska nedan krav vara uppfyllda:

- Transporten är märkt med Bra Miljöval Budtransporter och
- om transportfordon har kylaggregat ska dessa drivas med generator.

På fordonen kan då exempelvis följande text kommuniceras;
Butik X och transporten är märkta med Bra Miljöval.

Motivering till kraven

[8.1] Tomgångskörning förbrukar drivmedel i onödan och släpper ut hälsofarliga avgaser som bland annat ger lossnings- och lagerpersonal en sämre arbetsmiljö.

[8.2] Beroende på butikens plats och kundens utgångspunkt är möjligheterna till miljösmarta resor olika för olika butiker och olika kunder. Så långt det är möjligt ska det vara enkelt att gå, cykla och åka kollektivt till en butik märkt med Bra Miljöval.

[8.3] Hemleverans av varor till kund utförd på ett effektivt vis med bättre fordon kan vara ett miljösmart alternativ till att kunderna själva tar sig till och från butiken med var sin bil. Störst miljönytta med hemleveranser ligger i om fler avstår från att äga egen bil.

[8.3.2] Kylaggregat som drivs av kompressor läcker klimatpåverkande köldmedium.

9. Avfall

9.1 Avfallsminskning

Butiken minskar kontinuerligt sin mängd osorterat avfall mätt i vikt, i relation till ekonomisk omsättning.

9.2 Farligt avfall

Butiken sorterar sitt farliga avfall och elavfall.

Följande fraktioner ska finnas:

- Batterier
- Ljuskällor
- Övrigt farligt avfall, exempelvis lösningsmedel, färg och elavfall

